

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Reales cruciatus dæmonum ab ignis obedientiali, vel morali actiuitate
reiiciuntur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

& cuiusvis alterius moleſti, & nociui, cognitio, vltio, nec moleſtum illud, quod repræſentat, nullatenus eſt aut eſſe cum veritate poteſt, quod argumentum adeo certum, & efficax eſt, vt Maldonatus noſter certum, ex fide dixerit ignis cruciatum, non ſola eius cognitione, ſed ſenſu, tactuque phyſice ab eo cauſatæ diſconuenientiæ in damnatis percipi debere. Et ſi autem in Dæmonibus tactus, ſenſusque proprius, & materialis non ſit, (vt in hominibus) aſt nocuum phyſicum ipſis illam, & phyſicus ab igne cruciatus, nec ſolum intentionale per ignis coniuñcti cognitionem, ſuo modo aſſerendum eſt, vt pæna & tortura ignis, æqua Dæmonibus, & hominibus, pro cuiusque meritis ſit, & communis, vt Matth. 25. & locis aliis cert. 1. num. 1. citatis aſſeritur. Confirmatur quia, ſi non aliter, quam cognitione ignis coniuñcti nullo alio phyſico Dæmonum nocuum eis ab igne proveniente, cruciatus, & tortura, eorum ab igne fieret, inani labore à Patribus, & ſcholasticis, in torturæ eiſmodi explicando huius laborum, ſudatæque fuiſſet, ac proſus fatue, eius inuentionem, & explicationem, ij omnes, ac præcipue eorum ſapientiſſimi deſperaiſſent: cum obuium, cuique ſit Dæmones immerſos ſe igni eſſe clare cognoſcere: id quidem, ſine miraculoſo vilo influxu ignis, & inſtrumenti Dei in ſpecies, vel cognitionem, quæ vnde cumque proveniant æque cruciabunt, vel non cruciabunt potius.

7. Argumentor ſecundo cognitio obiecti, quæ eius cognitio, eatenus ſolum poteſt cruciare cognoſcentem, quatenus ei repræſentat obiectum ipſi alias de ſe nociuum, & diſconueniens, atqui ignis, ſecundum ſe, ac de ſe nociuum, dæmonum non eſt in horum ſententia, quantumvis ipſi penetratum coniuñctum: ergo nequit cruciare dæmonem eius cognitio, quæ eius cognitio eſt: dixi, quæ eius cognitio: quia poteſt aliquando non intentionaliter, & quæ obiecti repræſentatio, & cognitio eſt, ſed phyſice aliquid, phyſice diſconueniens cognoſcenti ſecum aſſerere, vt interuæ cognitioni, cuiusvis obiecti, ratione confluxus copioſi ſpiritus vitalium calidiſſimorum ad interne cognoſcendum neceſſariis nuper diximus phyſicum monumentum, & diſconuenientem, diſtemperiem organo phyſice aſſerri. Iam ſillogiſmi maior, probatur quia alias obiecti cuiusvis cognitione, quæ eius cognitio eſt, cruciari torquerique poſſe cognoſcentem contra experientiam in cunctis nobis, & in Angelis, ac Beatis omnibus, nullo dempto, dicere poteris; imo teneberis cuiusvis obiecti cognitione, etiam in beatitudinis ſtatu innumeris cruciatibus torqueri. Secundo probatur experientia: quæ, de nullo obiecto, quod nobis, aut animalibus phyſicum nocuum non aſſerit quantumvis illud an ab animalibus ſenſatione, atque à nobis intellectione etiam cognoſcatur, nec nos neque illa dolemus triſtamur cruciamurque. Minor in opinione hac de cruciatu & tortura Dæmonum ſolum intentionali ab igne, eſt certa: ſiquidem, ſi aliud phyſicum nocuum, & cruciatum Dæmonum ab igne, eius auctores cognoſcerent, imo, ſi poſſibile eſſe arbitrarerentur, ad intentionalem hanc, ſolam torturam, & cruciatum Dæmonum ab igne minime conſiſſent. Secundo probatur minor, quia in horum, ac ſere omnium ſcholasticorum, qui alias à noſtra, certam, ſ. ſtatuenda ſententia (quæ non multorum eſt) ſectantur non aliter poteſt ignis nocuum dæmonibus inferre, quam producendo, in eis calorem, aliamve naturæ ipſorum angelicæ diſconuenientem qualitatem, aut formam, quam per hos qui ignis producere: ergo ignis nequit eſſe naturæ angelicæ Dæmonum phyſice nocius, vltimve phyſicum nocuum inferre. Minor proxima probatur, quia Angeli igni fornacis Babylonici, eiſque flammis, quas, ne tribus pueris nocerent, excubabant immerſi, ac penetrati nihil ab eis noxium paſſi ſunt: idque, vt Patres & Doctores omnes fa-

rentur, citra miraculum omne: cum autem ignis vt in ſubiectum aliud agat, quod poteſt, ſola propinquitate vicinitatis localis, ſeu approximationis ad illud opus habeat, quæ longe minor actiuitatis ſuæ ad paſſum applicatio, quam penetratio eſt, quæ ſane, intenſus calorem noxiæ aliam qualitatem Angelo penetrato, quam ſolum approximatæ & localiter vicino inducerent flammæ, ſi poſſent. Nec ſatis eſt Angelum, ſeu Angelos igni, & flammis babylonice fornacis non fuiſſe phyſice alligatos, vt igni inferni alligati Dæmones ſunt: phyſica enim alligatio (in quocumque ſtet, etiam in phyſica vnione ad illum) agenti, ad agendum, quod phyſice poteſt in paſſum nihil inferuit, ſed ſola localis propinquitas, & coniuñctio.

8. Dices actiuitatem ignis, ad eas qualitates noxias phyſice naturæ angelice non eſſe naturalem, ſed obedientialem, quæ Deus vitur, vt inſtrumento, vt Dæmones torqueat. Bene: ego citius dicendum tibi eſſet: Deum vt virtute obedientiali ignis, ad nocuum phyſicum, per earum qualitatem noxiarum in Dæmonibus effectiorem, vt eos phyſice, & realiter igne cruciaret, & torqueret, quam vt virtute obedientiali ignis, ad ſpecies, ſeu cognitionem phyſice ipſis inducendam, vt eos ſolum intentionaliter torqueret, & cruciaret. Ita enim prior, & ad ſcripturam, accommodiori ſenſu, & opinione diſcurreres, & ſentires. Sed ex hac ſolutione impugno tertio intentionalem hanc Dæmonum ignis propriam, & ab igne, vt ſcriptura docet, ac non à Deo ſolum modo ſit, opus eſt, vt cognitio, quæ intentionaliter Dæmones cruciatur ab igne vel immediate, vel mediis ſpeciebus, vt inſtrumento, eiſque virtute, actiua obedientialis omnium creatorum, ad creata omnia producenda eſt pure chimærica, & impoſſibilis vt ſule contra Soanum, & aſſeclas oſtendi in phyſicis controu. de creatorum actiuitate, ergo & cruciatus Dæmonum intentionalis ab igne eſt impoſſibilis. Diſſero impugnationem aliam obedientialis huius actiuitatis ſpecielem ad rem præſentem de tortura Dæmonum ab igne in certam, tertio, contra Soanij, & ſequacium ſententiam de hac Dæmonum tortura producendam. Quarto dæmon ſolam intentionalem hanc dæmonum torturam ab igne reſello: quia, vt daremus cognitionem ignis coniuñcti nullatenus tamen Dæmonibus nociui torqueri; cruciareque Dæmones poſſe, & verè ſubinde per illam ab igne, cruciari, nihilominus cruciatus & tortura illa Dæmonum ab igne, adeo dira, dura, & acerba, vt eſſe, & æternum in ipſos & damnatos reliquos, ab ſcriptura Patribus, & eccleſia tota creditur, & prædicatur, eſſe nullatenus poſſet.

CERTAMEN III.

Reales cruciatus Dæmonum ab ignis obedientiali, vel morali actiuitate reiciuntur.

1. Soarius, tom. 4. in 3. p. diſp. 46. ſect. 2. & lib. 8. de Angel. cap. 14. §. 41. ac deinceps, Peſantius, in 1. p. qu. 64. a. 4. d. 5. Malonius, Duualius Yſambert, Puteanus, Meratius, & Franciſcus de Lugo apud Quiros, d. 76. ſect. 4. §. *Magno plauſu*, num. 16. Arriaga citata d. 26. ſect. 8. docent: ignem virtute actiua obedientiali phyſice producere qualitatem quandam in Dæmonibus ipſorum naturæ diſſentaneam, & diſconuenientem, quæ proinde cruciatur: quemadmodum; & nos cum nimium calorem, frigore nobis, & noſtro corpori & naturali temperamento noxium & aduerſum, ab igne, aut niue patimur, torciamur. Ea vero qualitate angelicam Dæmonis naturam ſedari deturparique dicunt.

dicunt. Soarius, Arriaga, & plerumque, reliqui: & pulchritudini iustitiae, & sanctitatis, gratiae aduersari probabile censet Soarius, num. 44. & maxime, 47. Porro Zumel, ad citatam, quaest. 64. artic. 4. & Quiros proxime, numero 17. § *cui sententia* probabilem eandem sententiam reputant. Quiros vero qualitatem illam doloriferam, noxiamque demoni ab igne proveniente propriam & connaturali passioni, aut operationi Angelici contrariam esse ait, etsi cuiusdam operationi, aut passioni connaturali sit, neque designet, nec possit (ut ultimo) designare, iis etiam quae monet ibi doctrinis ad supposita (praecipue tertium) statuenda: de quibus infra dum specialis argumenti contra virtutem actiuam obedientiam ignis ad qualitatem doloriferam, & noxiam demonibus producendam euasione ab eo tentatam pracludamus, specialia, quae à nonnullis citatis huius sententiae, Patronis dicuntur nec ad eius substantiam spectant refelli facile possunt. Primum quod dissentanea illa qualitas praeternaturalis solum sit, & si nulla eius exigentia, aut virtus actiua naturalis in tota natura sit, sed sola virtute obedientiali ignis producat, tantum non est, ut in eo confutando tempus teratur. Secundum de disconuenientia, & dissentaneitate physica eius qualitatibus. cum demonum, natura quoniam alicui physicae potentiae, passioni, operationi, aut qualitati aduersa sit, & contrarietur à plerisque eius sententiae Patronis censetur impossibile, ut retulimus ex Soar. & Quiros proxime, & num. 21. § *ex his credo*. quia, quod alicui, nec in substantia proxime, nec remote in accidentibus ipsi commo- dis, & bonis noxium physice non est, nequit ipsi esse physice disconueniens, aut doloriferum: id, quod experimento nobis frequenti, & constanti confirmatur.

2. Soarius, & Arriaga aiunt esse qualitatem fœdantem, ac destruentem demonum pulchritudinem, eique contrariam. Et Soarius gratiae, & sanctitatis pulchritudini maxime aduersam expressit, num. 47. sed minus bene. Siquidem gratiae, & sanctitatis nihil, nisi peccatum, natura sua aduersatur: quod qualitas illa nusquam est. Secundo, quia in demonibus, quos cruciatur debet in penam, gratiam, & sanctitatem omnem expulsum per peccatum supponit natura sua. qualitas illa, ac proinde, nil damni & nocuenti posset sanctitatis pulchritudini in demonibus derogare: inductam totam ei aduersam fœditatem à peccato demonibus aduenire. Tertio, de cruciatu animarum purgatorij per ignem corporeum, & si temporario, vero, & cum gratia, & sanctitate amice compositio quid dicit? Aliam certe qualitatem huic pulchritudini, non aduersam, qua animae ab igne purgatorij crucien- tur debet Soarez excogitare. Communis est ergo vno labore, qualitatem vnam, qua cruciatur per ignem utrobique explicari possit, ac defendi. Arriaga, cui demonum pulchritudini, ea fœditas contrarietur, non explicat: cum non possit, non alicui opponi, si proprie fœditas sit. Quin vno qualitatem subiecto disconuenientem, & aduersantem, alicui eius physicae qualitati subiecto commodè contrariari non debere bene asserit, & ex instituto probat, num. 47. & 48. § *Primo tamen potest videri*, & § *confirmo secundo euidenter*; sed debuisset abstinere in conclusione voce *fœdantis*, & qualitate euidenter in probationibus. Quiros, qui alicui qualitati, siue passioni, siue operationi naturali, seu accidenti alteri commodi subiecto, qualitatem ipsi dissentaneam, nociuam, & doloriferam contrariari debere arbitratur, actu connaturalibus passionibus, & potentiis naturae angelicae demonum eam qualitatem aduersari, docet, num. 17. § *cui sententia*, init. & num. 21. § *ex his credo*. Sed tamen, cui earum determinate, ea qualitas aduersetur, non designat, nec poterit designare: maxime, ut ea demones ab igne vii, cremati, ardere proprio sensu (ut ab scriptura,

& Patribus dicitur) defendi possit: ut potestas passiones, & operationes angelicas percurrenti clarescat, sed praestat iam, specialibus horum explicandis modis relictis, sententiam hanc vniuersam, & fundamentis generalibus euerri.

3. Et primo quia, tota potentia obedientiali creatura cuiuslibet ad alias omnes producendas innititur: atque principium hoc, est falsum, & repugnans: ergo & ei innitens sententia: Antecedens probauit ex instituto, semel (labore, & meditatione, non repetendis) sua propria sede, in physicis controu. de causarum creaturam, adiuuante, cum à priori, tum ab absurdis, tum ab aduersariis inconsequentis communibus, & aliorum specialibus, scio ita negari ab Arriaga, imo & à Quiros, num. 23. § *argumentum tertium*, sub init. ut generaliter, hanc potentiam actiuam obedientialem rerum, ad quodvis creaturam agendum euidenter à se probatam alibi credant, & idcirco sed quam nebulosam, vel pure potius tenebris eorum euidenter, & aliorum probationes sint, citato vidimus loco. Id nunc solum dicam: eius opinionis auctores cordatissime euidenter rationibus, ac demonstrationibus solis agere cum aduersariis debere: ut abscon ex terminis, & sensu ipso fidem sibi abrogantem apprehensionem hanc sententiae suae in aliis imo, & in ipsis possint corrigere. Siquidem in hac sententia, adiuuante sua physica, sibi quae intrinseca potest producere gratiam, lumen gloriae, & pulchritudinem, celos, alia, & similia quae dictu incredibilia cum sint non nisi euidenter rationibus apprehensionibus, & iudicia aduersa abiti possunt; quemadmodum, & falsum sensum, & inde oriundam intellectus apprehensiones, & indicia de iridis coloribus, atque aliis similibus, non nisi euidenter, rationibus corrigi deponique possunt. Arguo secundo, (ea obedientiali actiua generali rerum, & communi admissa) & ad rem praesentem efficaciter: quia eiusmodi potentia, competit rebus, non ex specifico cuiusque praedicato & ratione, sed ex praedicato communi creaturae, ratione cuius Deo, cuiusque arbitrio ad omnem usum operationis, & effectus edendi, quem per eam, ut instrumentum, videtur Deus physice producere subdita est: ergo cruciatur demonum, & damnatorum per ignem specialius, adeo per scripturam & Patres denuntiat, propriusque ignis, non quia, reuera, aut agentis creati alterius effectibus infundendi, comburendi, & cremandi illos designat, non ab igne secundo speciem propriam, & rationem naturae suae speciem, sed secundum genus supremum, & rationem vniuersalissimam creaturae prouenit: & qui aequo ab aqua, alicui quauis creatura fieri posset ac, si Deus ita vellet, proueniret. Hoc autem effectum priorum naturae specificae, & peculiaris ignis designationi, & denuntiationi à Deo factae appellationi, & denuntiationi, si fors velis Deum, ut honestissime aueratur. Ni fors velis Deum, ut honestissime aueratur pertereret ignis efficacissimi, & vehementissimi agentis vniuersalissimi sensus, & dolori cruciatibus, in eis denuntiationibus, vsum, non autem, quia eius proprius effectus essent: sed hoc est dicere, inanibus terribilissimam aperire. Et ad praesens: cum vbi ab his doctoribus assignari possit ab igne produci- bile, quacumque actiuitate, quod alicui physice passioni potentiae vitali, vel non vitali, naturali, angelicae naturae demonum contrarietur, potentia obedientialis cruciandi demones, nequit igni iuxta Soarium, doctorum (Arriaga excepto) rationem memoratam, numero primo, siue tribui: cum, ut cruciet aliquid alicui, ex dictis contrarium deberet prodere in eis.

4. Argumento penultimo duas solutiones præuenit Quiros citato, §. *Argumentum tertium*, alteram (me iudice) altera petrem. Primam adhibuerat etiam, numero vigesimo, §. *Tunc ultra*, ex tertio supposito præmissio, numero 17. §. *cui sententia*, & doctrina Joannis Martinez de Ripalda, disputatione 33, de ente supernat. sectione secunda, quod scilicet, in aliquibus rebus, minus repugnantia, seu disconuenientia, aut distantia ab ipsorum naturis, seu maior proportio sit, virtutis obedientialis, ad aliquos effectus, quam sit, in aliis rebus ad effectus eisdem. Manifeste (ait) patet in intellectu, & voluntate, seu creatura rationali ad actus intelligendi, aut volendi supernaturales, ad quos proinde virtute obedientialis magis proportionata ipsius natura, & potentia naturali concurrunt, quam aqua aut inanimata, & irrationalia reliqua ad illos actus concurrerent: in quibus, ad similes naturales, adhuc potentia naturalis, non est, ut in rationali natura eiusque intellectu, & voluntate naturalibus inuenitur: sic igitur (inquit Quiros,) ad cruciatus denunciatus à Deo demonibus, & damnatis inferni igne infligendos per eius potentiam actuum obedientialem maior proportio, est potentia huius obedientialis cum ignis natura, & actiuitate naturali, quam in aqua, aut alio quouis agente esset, verbi gratia ad calorem supernaturalem edendum, quo cruciatur: est quippe in eo naturalis actiuitas ad similem, etsi naturalem, calorem producendum, quæ in aqua, ac reliquis deficit; ac proinde merito ignis specificat naturæ, & secundum propriam ipsius rationem, & speciem propriam, nec solum secundum genus supernum, & prædicatum vniuersalissimum creature cruciatus præfati, ut proprii ipsius demerantur. Cæterum falso supposito innuitur solutio & in eius applicatione deficit plane. Suppositi falsitas constat: quia intellectus, & voluntas, quæ, ex parte sua ad intellectionem & volitionem supernaturales concurrunt non concurrunt, ut intrinsecus eleuata potentia ex specie, vel habitu supernaturali ipsi adueniente, ut hi, & reliqui doctores (præter paucos Thomistas Dominicanos valde recentes, & nobis iam viuentibus natos) faciunt, qui supernaturales habitus totam rationem agendi actus supernaturales merito negant; imo, vel ipso habitu non inherente sed assistente potentia vel alio prorsus extrinseco Dei auxilio loco habitus supernaturalis æque commode potentias intellectus, & voluntatis, intellectionem, vel volitionem supernaturalem elicituras bene, & constanter docent, sua igitur, & naturali prorsus intrinseca virtute, ac nullatenus obedientialem, ad eos actus totalitate effectus, non autem totalitate, sed partialitate causæ, ut principia partialia, quæ habitu, ut partiali principio & concausa principium integrum, adæquatam causam, & completam virtutem, & potentiam eorum actuum constituent, ad illos concurrunt: quia aliquid in eis actibus est, quod secundum se spectatum naturalis suæ virtuti respondet, etsi, quia in integro effectu aliud sit idemque coniunctum, cum illo, quod potentia intellectus, vel voluntatis solis nequit respondere, habitus supernaturalis, seu auxiliij extrinseci loco ipsius, adiunctione, & adiumento egeat; uti & hoc potentia alterutius vitalis, quia se solo nequit, actuum voluntatis, vel intellectus vitalitatem attingere.

3. Igitur, quodvis ex eis principijs alteri subordinatum essentialiter in eis actibus efficiendis muno est; non secus, ac species, seu obiectum, & potentia cognoscitiua ad eius cognitionem producendam essentialiter vicissim subordinantur; aut hæc omnia, quatenus ex parte sua vnumquodque virtute propria natura & intrinseca, & naturali, & nullatenus physice eleuata in ratione actiuitatis, ad præfatos actus, & effe-

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tom. II.

ctus concurrunt, tituloque prædicatorum virtutis suæ naturali omnino respondentium, & nullatenus obedientialem voluntati, & arbitrio speciali Dei, nisi ratione indigentia concursus generalis, & productionis, seu adiunctionis habitus, aut comprincipij alterius supernaturalis, quod, quia ultra naturalis potentia, & natura totius, vires, & exigentiam est à Deo absque villo potentia, naturæque debito, apponitur; si autem aliunde apponi posset, ac potentia adiungeretur absque villo Dei imperio, aut decreto, natura, & naturali suæ virtute ad actus supernaturales cum adiuncto illo comprincipio, & partiali causa eorum, dubio procul, concurrere posset, & concurreret, quin in eo aliquid obedientialis actiuitatis, & concursus intercederet ex parte potentia naturalis concurrentis ad illos; quamuis quia supernaturali comprincipio completur, ut actus illos supernaturales totalitate effectus absolute possit, & producat, illudque, ex supernaturalitatis prædicato, aliis vitalitatis, intellectionis, aut volitionis, realiter identificato naturæ, & potentia naturali ordinis superioris, eleuari extrinseco comprincipio ad illos producendos communiter, & merito dicatur, uti species impressa à potentia vitali nobiliori, quæ ad vitalem visionem eliciendam completur, eleuari ad superiorem perfectione effectum producendum dici vere posset, quocirca crassa gendorum aliquot eleuationis huius apprehensio ridenda est, qui eam intelligunt admodum eleuationis comædorum sursum è theatri tabulato, qui vel subiecto instrumento, vel vno occulto rapti per aera feruntur, & ascendunt, quo ascendendi nullam prorsus potentiam actiuam habent, sed ut emortua corpora, & stipites aliorum moru, & impulsu ascendunt; quod secus in hac potentiarum naturalium ad supernaturales actus, ex adiuncto supernaturali comprincipio eleuatione euenire Tridentinum nos docuit; quare argumentum illud Ripalda, & Quiros adeo protectio huius supposito patens, non præclaritate veritatis cunctis deinceps parebit; sed præ falsitate dilucida superflus manet in parabulo. Non enim minus improporcionata, seu magis proportionata potentis intellectus, & voluntatis potentia obedientialis, actiua ad suos actus intentionales est, quam aqua (aut cuiusvis alterius creaturæ) quia illæ similes, & si naturales, actus possunt elicere, secus istæ, sed quia potentia illæ partialem, naturalem prorsus, ac nullatenus obedientialem ad illos actus habent virtutem, ut ostendimus, aqua vero nullam: quare antecedentis suppositum negatur. Eo tamen permisso, malè illud in sua doctrina Quiros aptare potest euasioni, etenim quod potentia obedientialis actiua, magis proportionata, seu minus improporcionata, quam aqua aut alterius agentis specie, ab igne diuersi producendum erat, ut huic, eiusque obedientialem actiuitati speciali cruciatus damnatorum, & damnatorum specialiter tribueretur, non autem, eo generali & communi creatis cunctis potentia obedientialis titulo, & prædicato generalissimo creaturæ, eiusmodi iuxta Quiros esse debet, ut specialem aliquam proportionem, & similitudinem habeat cum naturalibus effectibus creati agentis ira speciali potentia obedientialem eleuari; atqui effectus ab igne in demonibus, neque à Quiros inuenti, assignatiue sunt, nec possunt inueniri, nisi recurrat, ad calorem quandam spirituales, supernaturalem, Baconis in quarta, disputatione quadagesima sexta, articulo secundo, ab igne demonibus inductum, quem ipse Quiros, refert, numero vigesimo quarto, nec improbat, & si nec ipse, nec Bacon probent, aut intelligant, nec intelligere aliquis possit, nisi categoria tota, & ordo prædicamentalis, Aristote-

kk Note

Euangelij, & scripturæ loca continerent, atque ignis, non vt dicit, & atrociter cruciaturus sed in atrocitatis cruciatum illorum exemplum afferretur: vt contra potentiam obedientialem ignis ad eos cruciatus dicebamus, numero 3. argumento 2. Probatur secundo, & confirmatur argumentum proximum, qui à tortura ignis in homines damnatos, & Dæmones æque, ac sine vlla differentia denuntiantur futura in Euangelio: quippe impiis hominibus dicitur *ite in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis eius*: atqui homines damnati physice cruciandi ab igne sunt, nec solum morali tua causalitate: ergo & Dæmones. Tertio denique, Dæmonum dolore, tristitia, seu qua velis, alia qualitate, spiritalis eorum ab igne ardor, vitio crematio, metaphoricè solum, & per similitudinem intelligitur, non per proprietatem, vt intelligi debere supra ostendimus: sicut ex locutiones de cibo, & potu, & ablutione animi per baptismum quoad aduersitatem quidem fat est, non vero ad sermonis proprietatem, vt doctè Augustinus, tract. 80. in Ioan. homil. in ea verba, Ioan. 15. *Ego sum vitis vera.*

CERTAMEN IV.

Sententia de eadem Dæmonum, & animarum separatarum tortura ab igne, qua à Deo cruciarentur vnita, crucianturque æternum reunita.

1. Celebris, & communis facis opinio confutata nuper proxime accedit: quia in tortura Dæmonum ab igne, quam assignat, actiuitatem supernaturalem, vel obedientialem ignis vel ei adeo adiunctam qualitatē alicuius supernaturalis impressione, vel extrinsecus adeo, vt particulari agente supplente aliquos intermedios effectus, quibus mediis ignis animam, dum adiuncta corpori est, pure spiritaliter vltimo torquet, acerbā & disconueniente dolorifera corporea qualitate, est autem sententia præfata ignem materialem Dæmonem, & animas damnatarum nunc pro statu separationis, ita, ac eodem dolorifero obiecto torquere, atque adiunctas corpori torquebat in, vita, cruciatusque æternæ est reunitas. Sententiæ huius author, & Inuentor reputatur Henricus loco citando, certamine 5. cum longe aliud ipse docuerit extant autem, eius Inuentores, & vterque primus, nec conscius alterius Dominicus Sorus, in 4. disputat. 50. quæstione 1. a. 2. sub fin. & Molina noster, 1. p. quæst. 45. a. 5. d. 2. §. *Ad tertium*, Sorum, secutus est Valentia, 1. p. d. 4. quæst. 15. punct. 3. Tannerus, d. 5. quæst. 6. dub. 3. quibus addit, Quiros, sectio 5. num. 27. §. *confero*, (vbi eidem sententiæ consentit) Zachariam Robert. tomo primo, demonstrat. symbol. lib. 1. demonstrat. 1. gener. a. 14. Lessium, de perfectionibus diuin. libro 12. cap. 30. Martinonem, & Albertinum, & (nescio quanta fide) Albertum, Bonauent. Auenan, apud Valquez, qui eos pro aliis sententiis refert, vt nos supra retulimus; item Patrem Koninchi, 3. p. d. de purgatorio dub. 3. à num. 31. qui tamen, pro alia longe diuersa sententia stat, ac nostræ, proxime saltem, accedit vt certam. 6. vidimus eidem sententiæ ex parte, quæ animabus separatis est, consensere Valquez, citata, d. 243. cap. 6. Turrian. d. 66. dub. 3. sine Alarcon citat. cap. 10. num. 19. §. *quinta conclusio*, fideliter refert, & si loca non notat. Potestque pro eadem parte referri Arriaga, sect. 5. vt autem hæc sententia, & vnusquisque ex citatis mens plane percipiatur percurrere breui sunt, quæ in *Christoph. de Ortega, de Deo Vno*. Tom. 11.

cruciatu corporum nostrorum intercedunt, quovisque ad pure spiritualem animi cruciatum per fugam, & auersionem voluntatis tristitiæ, & doloris, & à dolorifera qualitate corporibus ab igne impressa siue ea calor nimius, siue qualitas alia ab eo producta sit: illa enim, vel se ipsa, vt reor, vel mediis speciebus sensationem sui in tactu causat: inde quæ sensatio alia interna qualitatis eiusdem in phantasia producitur, ex qua fuga, & auersio, siue tristitia, & dolor de eadem qualitate, corpori nociua, & dolorifera, in appetitu sensitiua excitatur: suppuratis vero postmodum à materialitate, phantasmatis beneficio, & intellectus, qua agens est, virtute sensatis seu sensibilibus internis speciebus, idest speciebus aliis pure spiritualibus, illarum, quoad vim actiue representandi obiectum idem, quam similibus productis in intellectu passibili, seu qua passibili, vel possibili producitur, qualitatis eiusdem dolorifera corpori intellectus, & pure spiritualis apprehensio, & cognitio, ex qua in spiritali animi appetitu, seu voluntate, eiusdem dolorifera qualitatis fuga, & auersio per dolorem, & tristitiam de illa immediate procedit.

2. His iuxta sentiendi, & loquendi vulgarem philosophorum modum, (de quo nobis alibi strictum, solumque examen fuit) prænotatis, Sotus censet: qualitate actiua supernaturali igni à Deo infusa, dolorem, & tristitiam spiritualem voluntatis de igne, aut dolorifera qualitate, qua corpori coniuncta anima doleret, ac tristaretur ipsi separatæ ac Dæmoni ab igne causari docet Tannerus virtute, seu potentia actiua obedientialem igni intrinsecā: Molina vero ait: Deum supplendo, (vt planè potest) omnipotentia sua, vt causam particularem, inter medios effectus illos ab igne, vt animam corpori coniunctam cruciet dolore tristitia, prouenientes, ignem eleuare, seu (quod idem est) iuuare, vt immediate, & dolorifera illius qualitatis, qua ab igne cruciabantur, & cognitionem eius, intellectualem, & dolorem, ac tristitiam in anima separatā, & eodem modo in Dæmonibus efficiat: ac proinde eisdem torqueat, & cruciet obiectis, inquam sententiam, & modum, cum primum hæc Dæmonum, & animarum separatarum torturam ab igne meditates, ac priusquam Doctorem sententias omnes accuratius legerem, & euoluere, vt meam typis mandarem, inclinabam. Valentia censet: species & apprehensionem alligationis, & coniunctionis Dæmonum ad ignem ipsis naturaliter exigere, & physica coniunctione ingenerari, quoniam vero in hac ignis propria tortura, tristitia, dolorque Dæmonum non de ea alligatione & coniunctione physica ad ignem, vt obiecto proprio, est (etsi de ea etiam doleant, & tristitentur) sed de eo, de quo; cum ignis applicatur nobis, specialiter dolemus, de quo non dolemus, & affligimur, cum nisi immergimur, vel sustibus cadimur, addit. §. *Tertio non naturaliter*, apprehensionem eius alligationis: seu coniunctionis physice ad ignem ultra dolorem, & tristitiam de igne ipso, eiusque propria dolorifera qualitate, qua animæ corpori immerse cruciantur, cum ab eo vrinunt corpora, & ardent, in anima separatā nunc, & in dæmonibus supernaturaliter causari. Circa tres hos modos actiuitatis ignis ad eius in Dæmonibus torturam efficiendam à præfatis doctores explicato, primus Soti de actiuitate ignis per qualitatem actiuam à Deo inditam sustinendus non est, quia si ea qualitas corporea sit, nequit ea ignis ad cruciatus pure spirituales animæ separatæ, ac Dæmonem, (scilicet puris spiritibus,) inducendos aptior reddi: cum ignis ineptitudo ad feos in spirituales substantias, inducendos ex corporeitatis suæ prædicato, quod in ea qualitate, indita à Deo reperitur, proueniat, insuper nec proprius, aut specialius ignis Dæmones torqueret actiue, quam aqua, aut signum, cui ea qualitas à Deo inderetur, scilicet, denominatione, & vt purum actiuitatis subiectum obedientialis vero ignis actiuitas ab Tannero asser-